

31.1.2020

Testaus- ja sertifiointisuunnitelma

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Markkinaosapuolten testauksen suunnittelu	5
3	Testaus ja sertifiointi	7
3.1	Järjestelmien testaus	7
3.2	Sidosryhmätestaus	8
3.3	Tuotantokäytön varmistaminen	8
3.3.1	Markkinaosapuolten sertifiointi	8
3.3.2	Järjestelmäsertifiointi	9
3.3.3	Tuotannollinen koekäyttö.....	9
3.3.4	Käyttöönoton testaus ja kenraaliharjoitus.....	10
3.4	Testiympäristöt	10
3.5	Testi- ja käyttötapaukset.....	11
3.6	Testiaineistot.....	11
3.7	Testauksen havainnot.....	12
3.8	Järjestelmän toteutuksen aikataulu	12
3.9	Testauksen ja sertifiointin aikataulu.....	13
4	Viestintä.....	16

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Muutoshistoria

Päivämäärä	Versio	Muutos
18.01.2019	0.1	Versio käyttöönottojärjestelmän kommentoitavaksi.
15.02.2019	0.2	Versio toimialan kommentointiin.
22.3.2019	1.0	Ensimmäinen virallinen versio.
12.7.2019	1.1	Lisätty tarkennuksia kappaleisiin 2 ja 3
31.1.2020	1.2	Kappaleet 2,3,4: päivitetty sanamuotoja, yhtenäistetty termejä ja korjattu kirjoitusvirheitä. Kappale 2: tarkennettu osapuolen velvoitteita, lisätty testauspalvelun käyttö Kappale 3: Päivitetty mm. testausvaiheiden sisältöä, testitapausten kuvausta ja aikataulua. Lisätty kappale 3.3.2.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

1 Johdanto

Sähkömarkkinalaki velvoittaa vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan huolehtimaan siitä, että tämän tietojärjestelmät ja tiedonsiirtoon käyttämät järjestelmät toimivat yhteensopivasti keskitetyn tiedonvaihtopalvelun tietojärjestelmien (datahub) kanssa. Laissa tarkoitettu yhteensopivuus tulee saavuttaa ennen datahubin tuotantokäyttöä. Järjestelmien yhteensopivuus varmistetaan testausten ja sertifiointien avulla.

Fingrid testaa datahub-tietojärjestelmän toiminnan yhdessä datahub-järjestelmän toimittajan kanssa. Datahub-järjestelmän testauksessa varmistetaan järjestelmän tietoturva ja tietosuoja, prosessien toiminta, toimintojen ja palveluiden tehokkuus ja käytettävyyden sekä käyttöliittymien ja rajapintojen toiminta.

Markkinaosapuolten järjestelmien yhteensopivuuden testaukset datahub-järjestelmän kanssa koostuvat sidosryhmätestauksesta ja tuotantokäytön varmistamisesta. Sidosryhmätestauksen aikana osapuolet testaavat järjestelmätoteutuksensa ja rajapintojensa toiminnan, kykynsä käyttää datahubia oikein sekä varmistavat liiketoimintaprosessiensa päästä-päähän toiminnan. Tuotantokäytön varmistaminen sisältää sertifiointin, tuotannollisen koekäytön sekä käyttöönottoharjoitukset. Sertifiointilla todennetaan osapuolen valmius datahubin tuotantokäyttöön. Sertifiointin jälkeen osapuoli voi aloittaa tuotannollisen koekäytön, jossa varmistetaan järjestelmien ja markkinan tuotannollinen toiminta. Onnistuneen tuotannollisen koekäytön ja osapuolten omien käyttöönottotestien jälkeen tehdään koko markkinan kattava käyttöönottoharjoitus.

Tässä testaus- ja sertifiointisuunnitelmassa kuvataan datahubin sidosryhmien testaus ja tuotantokäytön varmistaminen. Suunnitelmaa tullaan tarkentamaan ja päivittämään datahub-käyttöön oton edetessä.¹ Testauksen tueksi tullaan julkaisemaan tarvittaessa tarkentavia ohjeita ja teknistä dokumentaatiota.

¹ Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottosuunnitelma
(<https://www.ediel.fi/datahub/business-processes/datahub-ohjeet>)
Fingrid Datahub Oy

2 Markkinaosapuolten testauksen suunnittelu

Markkinaosapuolten tulee suunnitella ja kuvata oma testauksensa osana käyttöönottosuunnitelmaansa². Suunnitelmassa kuvataan mm. järjestelmätoteutuksen ja integraatioiden testauksen järjestelyt, aikataulut, testiympäristöt, hyväksymismenettelyt sekä havaintojen ja poikkeamien käsittely. Osapuolen suunnitelmassa huomioitavia testausvaiheita ovat ainakin osapuolen järjestelmien testaus, sidosryhmätestaus, markkinaosapuolen sertifiointi, tuotannollinen koekäyttö, käyttöönoton testaus ja käyttöönoton kenraaliharjoitus. Suunnitelmassa tulee huomioida myös osapuolen järjestelmätoimittajien osallistuminen integraatioiden testaamiseen sekä järjestelmien sertifiointi.

Osapuolen tulee suunnitella ja kuvata testauksestaan mm. seuraavat asiat:

- Oman järjestelmätoteutuksen datahub-integraatiotestaus
 - Testauksen suunnittelu, hallinta ja tulosten seuranta
 - Omien liiketoimintaprosessien päästä-päähän testaus
 - Fingridin toimittamien käyttötapausten³ sovittaminen omaan järjestelmätoteutukseen
 - Fingridin testauspalvelun tukemien käyttötapausten testaaminen
 - Tarvittavan aineiston tuottaminen ja vienti järjestelmään testauksen eri vaiheissa
 - Testiympäristöjen arkkitehtuuri ja poikkeamat tuotantoympäristöstä
 - Testauksen havaintojen ja poikkeamien käsittely
- Tietosuojan- ja tietoturvan varmistaminen testauksen eri vaiheissa
- Testaus- ja sertifiointisuunnitelman mukaisten vaiheiden testaus
 - Valmistelutoimet eri vaiheille
 - Sovellusasennukset
 - Ympäristöjen rakentaminen
 - Tietoliikenneyhteydet

² Ohje markkinaosapuolille sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottosuunnitelman laatimiseksi (<https://www.ediel.fi/datahub/business-processes/datahub-ohjeet>)

³ Datahub-sertifiointin käyttötapaukset (<https://www.ediel.fi/datahub/testaus-ja-sertifiointi>)
Fingrid Datahub Oy

- Aineisto
- Sopimus Fingridin testiympäristöjen käytöstä
- Fingridin testauspalvelun käyttöönotto
- Suunniteltu aikataulu ja testattavat asiat vaiheittain
 - Osapuolen järjestelmien testaus
 - Sidosryhmätestaus
 - Markkinaosapuolen sertifiointi
 - Tuotannollinen koekäyttö
 - Käyttönoton testaus
 - Käyttönoton kenraaliharjoitus
- Hyväksymismenettelyt eri vaiheille
 - Seuranta ja raportointi
- Järjestelmätoimittajien tekemä järjestelmätoteutuksen testaus
 - Seuranta ja raportointi
 - Hyväksymismenettelyt
- Järjestelmätoimittajan tekemä datahub-integraatiotestaus
 - Seuranta ja raportointi

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

3 Testaus ja sertifiointi

Datahubin käyttöönottoon liittyvä testaus on jaettu järjestelmien testaukseen, sidosryhmätestaukseen ja tuotantokäytön varmistamiseen (sertifiointi, tuotannollinen koekäyttö ja käyttöönoton kenraaliharjoitus).

KUVA 1 DATAHUBIN TESTAUSVAIHEIDEN TAVOITTEET

3.1 Järjestelmien testaus

Fingrid testaa datahub-järjestelmää yhdessä datahub-järjestelmätoimittajan ja tietokonversiopalvelun toimittajan kanssa. Datahub-järjestelmän testauksessa varmistetaan datahubin toiminta ja valmius sidosryhmätestauksen ja tuotantokäytön varmistamisen aloittamiseen.

Jokaisen markkinaosapuolen tulee varmistaa oman järjestelmätoteutuksensa toiminta ja valmiutensa datahub-integraatioiden testaamiseen ennen sidosryhmätestauksen aloittamista.

Osapuolen tulee varmistaa ennen sidosryhmätestauksen alkua mm. seuraavat asiat:

- Osapuoli on testannut oman järjestelmäkokonaisuutensa ja omat sisäiset integraationsa
- Datahub-integraatioiden testiympäristöt ovat valmiit
- Datahub-testaussopimus on tehty
- Järjestelmiin on alustettu tarvittavat tiedot ja aineisto
- Testiympäristöjen ja toimintatapojen tietosuoja ja tietoturva on varmistettu
- Tietoliikenneyhteydet datahubin testiympäristöön on varmistettu
- Fingridin toimittamat käyttötapaukset on sovitettu oman järjestelmän testaukseen
- Omien liiketoimintaprosessien testaukseen on valmius

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

3.2 Sidosryhmätestaus

Sidosryhmien (datahubiin integroituvien osapuolten) testauksessa varmistetaan osapuolten datahub-integraatioiden toiminta, kyky käyttää datahub-järjestelmää oikein sekä osapuolten valmius datahubin tuotantokäytön varmistamisen aloittamiseen. Sidosryhmätestauksen aikana markkinaosapuoli testaa datahub-prosesseja yksipuolisesti, muiden osapuolten toiminta toteutetaan datahubin käyttöliittymältä tai simuloidusti. Osapuolten välinen testaus on mahdollista ja osapuolet voivat halutessaan sopia näistä testauksista ja tarvittavista toimenpiteistä itsenäisesti. Laajamittaista osapuolten välistä testausta ei ole suunniteltu tehtäväksi sidosryhmätestausvaiheessa.

Fingrid on koonnut sidosryhmistä testauksen pilottiryhmän. Pilottiryhmän testauksen tavoitteena on mahdollistaa osapuolille järjestelmien datahub-integraatioiden testaus mahdollisimman aikaisessa vaiheessa sekä saada lisää varmuutta datahubin kriittisten toimintojen toimivuudesta ja suorittaa käyttöönoton harjoituksia. Lisäksi pilottiryhmän toiminnan tavoitteena on kehittää ja tarkentaa testitapauksia sekä sertifiointin käyttötapauksia.

Sidosryhmätestauksen aikana markkinaosapuolilla on mahdollisuus hyödyntää datahub-integraatioidensa testauksessa Fingridin testauspalvelua⁴, joka ohjaa käyttötapauksen testaamisessa, alustaa tarvittavat tiedot datahubiin ja toimii tarvittaessa toisten markkinaosapuolten rooleissa (vastapuoli). Testauspalvelun avulla ei kuitenkaan voi testata kaikkien käyttötapauksen päästä-päähän toimintaa. Osapuolen tuleekin varmistaa kaikkien liiketoimintaprosessiensa toiminta testauspalvelusta riippumatta.

Osapuolella tulee olla valmius aloittaa sidosryhmätestaus Datahubin käyttöönoton välitavoitteiden⁵ kuvaaman aikataulun mukaan,

3.3 Tuotantokäytön varmistaminen

3.3.1 Markkinaosapuolten sertifiointi

Markkinaosapuolten sertifiointilla todennetaan ja dokumentoidaan, että markkinaosapuolen palvelut ja järjestelmät toimivat yhteensopivasti datahubin kanssa ja osapuolilla on rooliensa mukainen tekninen ja muodollinen valmius aloittaa datahubin tuotantokäyttö. Ennen sertifiointia osapuolten tulee varmistaa ja osoittaa valmiutensa sertifiointin aloitukseen. Osapuolet voivat testata datahubin testiympäristössä sertifiointiin liittyviä käyttötapauksia tai niiden osia ennen sertifiointin aloitusta. Sidosryhmätestauksen onnistunut läpivienti tukee osapuolen kykyä suorittaa sertifiointi tehokkaasti ja lyhyessä ajassa. Pelkkää datahub-käyttöliittymää käyttävien osapuolien ei tarvitse sertifioida.

⁴ Datahub webinaari 15.11.2019 (<https://www.ediel.fi/datahub/koulutusmateriaalit/webinaaritallenteet>)

⁵ Datahubin käyttöönoton välitavoitteet markkinaosapuolille (<https://www.ediel.fi/datahub/business-processes/datahub-ohjeet>)

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Roolipohjaiset sertifiointin käyttötapaukset tullaan muodostamaan Fingridin osapuolille toimittamista sidosryhmätestauksen käyttötapauksista. Sertifiointissa osapuolen tulee suorittaa hyväksytysti niiden roolien käyttötapaukset, joihin osapuoli tulee toimimaan datahubissa.

Fingrid toteuttaa testauspalvelun⁶ (Tepa) sertifiointin toteuttamiseen ja seurantaan. Palvelu alustaa sertifiointin käyttötapaukset datahubiin, ilmoittaa käyttötapauksessa käytetyn aineiston osapuolelle ja simuloi muiden käyttötapauksessa vaadittavien roolien tehtävät. Osapuolen tulee alustaa testauspalvelun ilmoittaman aineiston mukaiset käyttötapaukset omaan järjestelmäänsä. Palvelu myös tarkistaa käyttötapauksessa suoritettujen prosessien tilan datahubista ja raportoi ne osapuolelle ja Fingridille.

Sertifiointi on edellytys osapuolen tuotannollisen koekäytön ja tuotantokäytön aloittamiselle.

3.3.2 Järjestelmäsertifiointi

Markkinaosapuolen käyttämien järjestelmäratkaisujen tulee olla sertifioituna ennen kuin markkinaosapuolet voivat aloittaa tuotannollisen koekäytön. Järjestelmätoimittajat voivat edetä järjestelmäsertifioinneissaan vaiheittain markkinaosapuolten tapaan. Sertifiointin käyttötapaukset tulevat olemaan järjestelmätoimittajien testattavissa ennen markkinaosapuolten sertifiointin alkua.

3.3.3 Tuotannollinen koekäyttö

Sertifiointi on edellytys datahub-prosessien tuotannolliseen koekäyttöön osallistumiselle.

Tuotannollisella koekäytöllä varmistetaan edellytykset tehokkaasti toimiville sähkömarkkinoille ja todennetaan markkinoiden toimivuus keskitetyn tiedonvaihdon ympäristössä. Tuotannollisen koekäytön aluksi varmistetaan tietokonversion tuotannollinen toiminta. Tietokonversion jälkeen tuotannollisessa koekäytössä toteutetaan datahub-ympäristössä markkinoilla tapahtuvia todellisia tuotannollisia tapahtumia. Tuotannollinen koekäyttö toteutetaan kahteen kertaan ja yksittäisen koekäytön kesto on noin kaksi viikkoa. Rajoitetulla kestolla minimoidaan riski siitä, että henkilötietoa päätyy tai jää osapuolen haltuun perusteetta. Tuotannollisen koekäytön aikana varmistetaan myös yhteydet osapuolten ja datahubin tuotantojärjestelmien välillä.

Tuotannollisen koekäytön alustava laajuus:

- Tietokonversio
- Mittaustietojen keruu ja toimitus datahubiin
- Taseselvityslaskenta ja tulosten vertailu eSett:n tietoihin
- Mittaustietojen välitys myyjille
- Tuotannollisten tapahtumien toteuttaminen
 - Kaikki markkinaosapuolet

⁶ Datahub-webinaari 19.11.2019 (<https://www.ediel.fi/datahub/koulutusmateriaalit/webinaaritallenteet>)
Fingrid Datahub Oy

3.3.4 Käyttöönoton testaus ja kenraaliharjoitus

Käyttöönoton testauksella ja kenraaliharjoituksella todennetaan keskitetyn tiedonvaihdon käyttöönottoprosessin toimivuus. Markkinaosapuolten tulee suunnitella, testata ja harjoitella oma toimintansa datahubin käyttöönotossa ennen kenraaliharjoituksen aloittamista.

Kun osapuolten käyttöönoton testit on suoritettu ja tuotannollisissa koekäytöissä on saatu riittävä varmuus markkinoiden valmiudesta datahubin käyttöönottoon, toteutetaan koko toimialan kattava sähkön vähittäismarkkinoiden datahub-käyttöönoton kenraaliharjoitus, jossa varmistetaan käyttöönottovaiheen yksityiskohtaiset toimet.

Kenraaliharjoituksen alustava laajuus

- Täyden mittakaavan tietokonversio ja migraatio datahubiin
- Markkinatapahtumien puskuroinnin simulaatio
- Mittaustietojen puskuroinnin simulaatio
- Datahubin "savutestit"
- Datahub-prosessien ylösajo (puskureiden tyhjentäminen)
- Prosessien toiminnan varmistaminen

3.4 Testiympäristöt

Datahub-järjestelmästä tarjotaan sidosryhmien testauksen käyttöön tuotantojärjestelmää toiminnoiltaan vastaava testijärjestelmä. Ennen testiympäristön käyttöä osapuolten tulee tehdä testaussopimus testiympäristöjen käytöstä Fingrid Datahub Oy:n kanssa.

Markkinaosapuoli, joka aikoo käyttää datahubin sanomaliikennerajapintaa, tarvitsee järjestelmien testaamiseen ja yhteensopivuuden varmistamiseen tuotantoympäristöstä erillisen testijärjestelmän ja -ympäristön. Markkinaosapuolen testiympäristöjen tulee olla integroitavissa datahubiin, eli ympäristöjen tulee pystyä kommunikimaan datahubin kanssa teknisesti samalla tavalla kuin tulevan tuotantojärjestelmän.

Datahubin sanomaliikennerajapinnan käyttö edellyttää rajapinnan kautta kytketyn järjestelmän tunnistamista digitaalisen varmenteen avulla. Markkinaosapuolten tulee hankkia ja asentaa testiympäristöjen varmenteet Fingridin antamien ohjeiden mukaisesti.

Tuotannollisen koekäytön ja käyttöönoton varmistamisen aikana käytettävään ympäristöön tulee olla mahdollista tuoda kopio tuotantojärjestelmän tiedoista. Tuotantotietoa sisältävän ympäristön tulee olla tietoturvan ja tietosuojan osalta tuotantojärjestelmän tasolla ja osapuolten tulee huolehtia ympäristöjensä pääsynhallinnasta vastaavalla tavalla kuin tuotannossa. Henkilötietoa sisältävä aineisto tulee kyetä myös poistamaan järjestelmästä suunnitellun käytön päätyttyä. Tuotannollisen koekäytön päätyttyä tuotantoaineiston käyttö ei ole sallittua datahub-testiympäristöissä.

Markkinaosapuolten käyttöönottosuunnitelmassa tulee kuvata:

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin

030 395 5000

Faksi

030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

- Testiympäristöjen määrittely
- Testiympäristöjen perustaminen tai hankinta
- Testiympäristöjen käyttö eri testausvaiheissa
- Testiympäristöjen suojaus
- Testiympäristöjen käyttäjähallinta
- Aikataulu testiympäristöjen käyttöönotolle ja käytölle

Osapuoli voi käyttää yhtä tai useaa testiympäristöä sen perusteella mikä on osapuolen toiminnan kannalta tarkoituksenmukaista.

3.5 Testi- ja käyttötapaukset

Osapuolet vastaavat omista testitapauksistaan, joilla varmistetaan osapuolen järjestelmäkokonaisuuden toiminta, liiketoimintaprosessien jatkuvuus, järjestelmien toimivuus ja osapuolen valmius datahubin tuotantokäyttöön.

Fingrid toimittaa sidosryhmille datahub-prosesseihin liittyviä datahub-käyttötapauksia, joita osapuolet voivat hyödyntää testauksessaan. Käyttötapaukset kuvataan datahub-prosessitasolla ja osapuolten tulee sovittaa ne omien toimintojensa ja järjestelmiensä testaamiseen. Fingridin toimittamat käyttötapaukset eivät kata kaikkia mahdollisia markkinaskenaarioita, vaan osapuolen tulee itse varmistaa, että sen testit ovat riittävän kattavia liiketoimintaprosessien varmistamiseen.

Käyttötapauksia on kehitetty yhdessä järjestelmätoimittajien ja markkinaosapuolien pilottiryhmän kanssa ja ne on julkaistu markkinoille kommentoitaviksi... Käyttötapaukset on priorisoitu liiketoimintanäkökulmasta yhdessä markkinaosapuolten kanssa. Käyttötapaukset ovat pohjana sertifiointin käyttötapauksille.

3.6 Testiaineistot

Datahub-järjestelmän kehitysvaiheen testauksessa käytetään ainoastaan anonymisoitua tai synteettistä aineistoa.

Osapuolet vastaavat omista testeistään, testiaineistoistaan ja testiympäristöistään. Datahubin sidosryhmättestausvaiheessa ei käytetä oikeaa tai pseudonymisoitua henkilötietoa⁷ sisältävää aineistoa. Sidosryhmättestauksessa tulee käyttää ainoastaan synteettistä aineistoa. Synteettisellä testiaineistolla tarkoitetaan keinotekoisesti tuotettua dataa, jota tietosuojalaki ei koske.

Osapuolten tulee itse tuottaa tarvittava aineisto testaukseensa. Fingrid ei toimita testiaineistoa osapuolille. Sidosryhmättestausvaiheessa aineistoa tulee olla riittävästi eri prosessien ja toimintojen toiminnalliseen testaukseen, tarkka tarvittava määrä riippuu osapuolen testauksen tavoitteista ja toimintatavoista. Kattavalle tuotantomittakaavan aineistolle ei ole tarvetta sidosryhmättestausvaiheessa. Datahubin

⁷ Tietosuojaavaltuutetun toimisto (<https://tietosuoja.fi/mika-on-henkilotieto>)
Fingrid Datahub Oy

integraatiotestauksessa käytettävän aineiston tulee olla datastandardin mukaista ja käytettävien tunnusten (EIC, GLN, GSRN, hetu jne.) tulee olla muodollisesti oikein. Osapuolen tulee kuvata käyttöönottosuunnitelmassa testiaineiston tuottaminen ja aineiston hallinta.

Testauspalvelu tuottaa sertifiointissa käytettävän, yksittäisiä käyttötapauksia koskevan aineiston ja toimittaa sen osapuolille (käyttöliittymä, datahub-sanoma). Osapuolten tulee itse täydentää aineisto ja siirtää se järjestelmiinsä tarvittavilta osin.

Tuotantokäytön varmistamisessa voi olla perusteltua käyttää tuotantoaineistoa tuotannollisen toiminnan varmistamiseen. Tällöin kaikkien järjestelmien ja palveluiden tietosuojan ja tietoturvan on oltava tuotantokäyttöä vastaavalla tasolla. Osapuolen järjestelmien yhteensopivuus datahubin kanssa tulee olla varmistettu sertifiointilla ja osapuolilla on oltava valmius tuotannollisen käytön aloittamiseen. Vaiheen jälkeen aineisto tulee poistaa järjestelmistä.

Tuotantoaineiston käyttö tullaan ohjeistamaan aina kirjallisesti erikseen. Osapuolet voivat käyttää eri ympäristöä synteettisen ja tuotannollisen tiedon käsittelyyn.

Henkilötietojen tietosuoja-asetuksen⁸ mukainen käsittely tulee huomioida kaikissa testausvaiheissa ja kuvata osapuolen käyttöönottosuunnitelmassa.

3.7 Testauksen havainnot

Sidosryhmätestauksen ja tuotannollisen käytön varmistamisen aikana tehdyt havainnot toimitetaan Fingridille Datahub palveluportaalin kautta. Tarkempi ohjeistus ja toimintatavat havaintojen ilmoittamiselle tullaan kuvaamaan myöhemmin. Fingrid käsittelee osapuolten ilmoittamat havainnot ja määrittelee niille tarvittavat toimenpiteet.

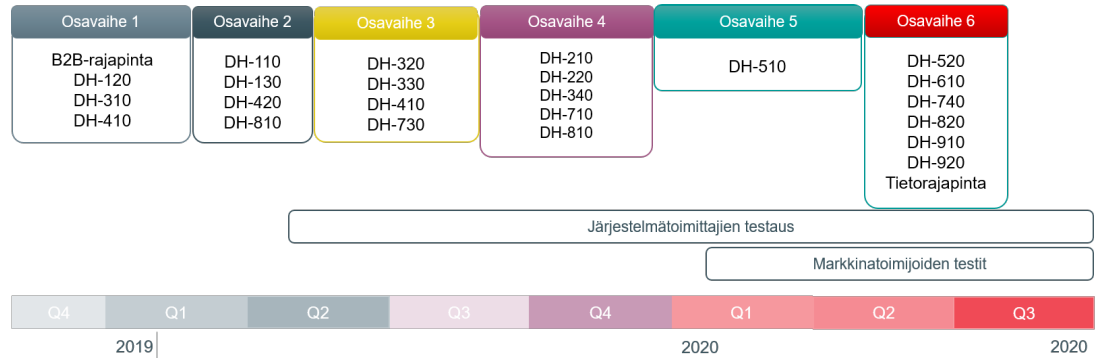
Datahubin testausympäristöjen tiedossa olevat virheet ja poikkeamat pyritään julkistamaan sidosryhmille mahdollisimman nopeasti, jotta osapuolet voivat huomioida nämä testauksessaan, eikä samoista aiheista synny useita havaintoja. Uusien järjestelmäversioiden korjatut virheet ja järjestelmämuutokset ilmoitetaan versioiden toimitusselosteissa⁹ (Release notes).

3.8 Järjestelmän toteutuksen aikataulu

Järjestelmän liiketoimintaprosessien kehitys ja toteutus tehdään kuudessa osavaiheessa.

⁸ EUR-Lex, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1528874672298&uri=CELEX%3A02016R0679-20160504>)

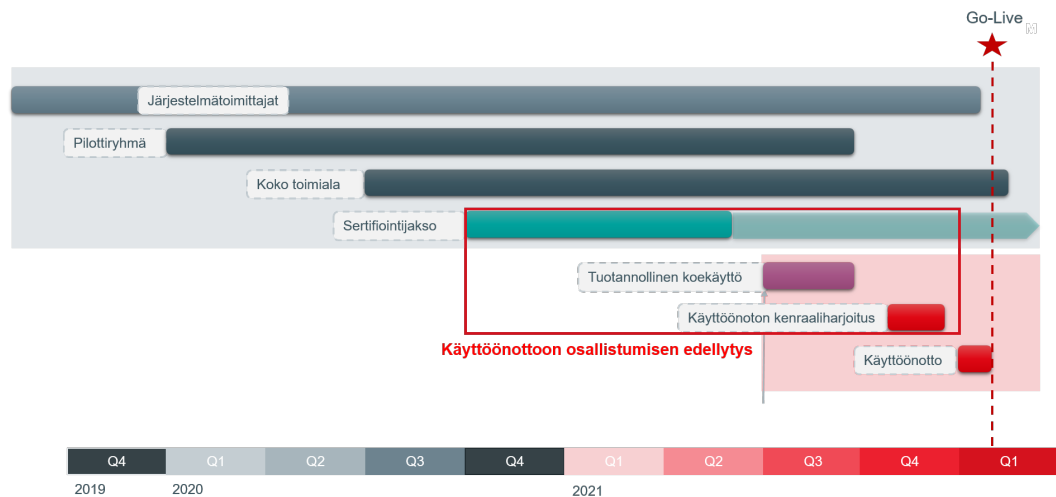
⁹ (Datahub External Interface Specification) <https://www.ediel.fi/datahub/raipaintakuvaukset>
Fingrid Datahub Oy

KUVA 2 JÄRJESTELMÄN TOTEUTUKSEN VAIHEISTUS

3.9 Testauksen ja sertifiointin aikataulu

Datahubin testauksen ja sertifiointin aikataulu on kuvattu kuvassa 3, sekä taulukossa 1. Osapuolen tulee kuvata oman testauksensa aikataulu käyttöönottosuunnitelmassaan.

KUVA 3 TESTAUKSEN JA SERTIFIOINNIN AIKATAULU

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

TAULUKKO 1 TESTAUKSEN JA SERTIFIOINNIN ALUSTAVA AIKATAULU

Tapahtuma	Tavoite (toteutunut)	Huomioitavaa
Rajapintaratkaisun kuvaus ja alustavat versiot rajapintadokumenteista kommentoitavaksi	Q4/2018 (12/2018)	Alustavat versiot julkaistu järjestelmätoimittajille 12/2018
Tarkennetut versiot rajapintakuvauksista	1. versio Q1/2019 (02/2019)	Versio 1.7 02/2019 Versio 1.8 05/2019 Versio 1.9 07/2019 Versio 1.10 11/2019 Versio 1.11 12/2019
Alustava kuvaus sertifiointimenettelystä	Q1/2019 (06/2019)	Ks. kappale 3.3.1Ks. Datahub-ajankohtaisseminaari 06/2019
Ensimmäiset osat datahubin testijärjestelmästä järjestelmätoimittajien testausten käyttöön	Q2/2019 (04/2019)	1. osavaihe 04/2019 2. osavaihe 06/2019 3. osavaihe 09/2019 4. osavaihe 12/2019 5. osavaihe 04/2020 6. osavaihe 09/2020
Sidosryhmien pilottiryhmän testaus alkaa	01/2020	Datahub-testiympäristö pilottiryhmän käytettävissä 08/2019
Suunnitelma ja kuvaus sertifiointimenettelystä sekä sertifiointin käyttötapaukset sidosryhmille.	Q1/2020 (11/2019)	Ks. Datahub-webinaari 15.11.2019 Sertifiointin käyttötapaukset julkaistu 11/2019
Osapuolten sanomaliikenne testiympäristöön varmistettu viimeistään	09/2020	Sanomien lähetykset testijärjestelmän ja osapuolten testijärjestelmien välillä ennen 1.10.2020.
Datahub-testiympäristö avataan sidosryhmätestaukseen	06/2020	Osapuolilla mahdollisuus testauksen aloittamiseen

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Testauspalvelu (Tepa) avataan markkinaosapuolille	06/2020	Mahdollisuus hyödyntää sertifiointipalvelua
Järjestelmätoimittajien järjestelmäsertifiointi alkaa	Q3/2020	Järjestelmäsertifiointi on edellytys datahubin tuotantokäytölle.
Markkinaosapuolten sertifiointi alkaa	1.10.2020	Sertifiointi on edellytys datahubin tuotantokäytölle
Osapuolet perustaneet tietorakenteita datahubiin (1.-luokan käyttötapaukset suoritettu hyväksytysti)	1.11.2020	JVH: käyttöpaikan perustaminen ja verkkosopimuksen vahvistaminen. Myyjä: Myyntisopimuksen luominen
Liiketoiminnan kannalta kriittiset käyttötapaukset sertifioitu (2.-luokan käyttötapaukset suoritettu hyväksytysti)	1.2.2021	Ks. Sertifiointin käyttötapaukset ¹⁰
Liiketoiminnan kannalta olennaiset käyttötapaukset sertifioitu (3.-luokan käyttötapaukset suoritettu hyväksytysti)	7.4.2021	Ks. Sertifiointin käyttötapaukset
Järjestelmätoimittajien järjestelmäsertifiointien tulee olla suoritettu	7.5.2021	Järjestelmäsertifiointi on edellytys datahubin tuotantokäytölle.
Kaikkien osapuolten tulee olla sertifioitunut	7.5.2021	Sertifiointi on edellytys markkinaosapuolen datahubin tuotantokäytölle.
Markkinaosapuolella valmius aloittaa tuotannollinen koekäyttö I	7.6.2021	Välitavoitteiden mukaiset kriteerit täytetty
Tuotannollinen koekäyttö I alkaa	06/2021	Sertifiointi on edellytys tuotannolliselle koekäytölle.
Markkinaosapuolella valmius aloittaa tuotannollinen koekäyttö II	7.9.2021	Välitavoitteiden mukaiset kriteerit täytetty
Tuotannollinen koekäyttö II alkaa	09/2021	Sertifiointi on edellytys tuotannolliselle koekäytölle.
Markkinaosapuolella valmius käyttöönoton kenraaliharjoituksen aloittamiseen	7.11.2021	Osapuolen oma tuotantokäyttöönototestaus suoritettu.
Käyttöönoton kenraaliharjoitus	11/2021	Edellytys käyttöönotolle

¹⁰ Datahub-sertifiointin-käyttötapaukset (<https://www.ediel.fi/datahub/testaus-ja-sertifiointi>)
Fingrid Datahub Oy

4 Viestintä

Testaukseen ja sertifiointiin pääviestintäkanavana toimii datahub -projektin pääviestintäkanava EDIEL.fi-portaali.

Testauksen ja sertifiointin viestinnälle on asetettu seuraavat tavoitteet:

- Viestintä tukee testauksen ja sertifiointin tavoitteiden saavuttamista
- Testaukseen ja sertifiointiin liittyvät ohjeet ja linjaukset toimitetaan tarvittaville osapuolille ajantasaisesti ja riittävän monikanavaisesti
- Viestintä on avointa, vuorovaikutteista ja ymmärrettävää

Viestintä toteutetaan tarpeesta riippuen joko yleisviestintänä koko toimialalle tai kohdennettuna viestintänä tietyille osajoukolle, esimerkiksi järjestelmätoimittajille suunnatun foorumin kautta. Viestintäkanava valitaan tiedotettavan asian mukaisesti. Kanavan tulee tavoittaa kohderyhmä mahdollisimman laajasti esim. webinaarit, pikaviestin (Slack tms.).